

England, hvor man først begyndte med saaledes at udbyde i mindre Partier, forladt det System, og paa den Maade er der opstaaet de store Jernbaneanntreprenører, der ikke alene i England, men ogsaa paa Rhin, Sardinien og i Slesvig have anlagt Baner. Ligesom den ærede Indenrigsminister mener ogsaa jeg, at Forpagtningen bør skee til een Mand, og det er vistnok det Rigtigste, at Forpagtningen overlades den Mand, der paatager sig hele Anlægget. Jeg mener nemlig, at det maa være een Mand eller et Selskab, som maa overtage Forpagtningen af Banen, ogsaa af den Grund, at en enkelt begyndende Bane neppe i de første Aar vil svare saa god Regning, som naar samtlige Baner, hvortil den skal slutte sig, ere færdige. Jeg mener ligeledes, at Forpagteren ikke vil være istand til, i den første Tid at svare en saa stor Afgift som senere, naar hele Banen var færdig. I § 4 staaer der: Regjeringen skal derhos være berettiget til, med eet Aars forudgaaet Varjel at opsigte Forpagtningen o. s. v. Jeg mener, at dette „derhos“ maa forstås som „derefter“, thi det kan neppe være Regjeringens Mening, at den saasnart Banen var færdig, efter 1 eller 2 Aars Forløb vilde gaae hen og opsigte Forpagtningen; det maa nemlig erindres, at enhver Bane i sin Begyndelse ikke svarer saa god Regning som senere, og hvis Regjeringen skulde være berettiget til at overtage den, naar det viste sig, at Driften svarede Regning, vilde den derved begaae en Uretfærdighed imod Forpagteren. Jeg tror derfor, at Ordet „derhos“ maa forstås saaledes, at det først var efter det bestemte Tidsrum af 25 Aars Forløb, at Regjeringen vilde være berettiget til at overtage Banen, og at det ikke kan forstås saaledes, at der skulde være en Ret for Regjeringen til, til hvilken som helst Tid, den selv vilde, inden Udløbet af det bestemte Tidsrum, at overtage den. Derimod kunde der vistnok være Nødvendighed for, at Regjeringen overtog den tidligere, naar Entreprenøren enten drev den paa en usforparlig Maade, eller han ikke selv ønskede at drive den; men i den førstnævnte Henseende kunde jo Regjeringen sikke sig ved Fastsettelsen af store Mulktter eller paa lignende Maade. Hvad § 8 angaaer, da er

det allerede omtalt, at den kun kan passe, naar Banen overdrages til een Entreprenør. Jeg skal saaledes anbefale de Forandringer, som jeg har berørt i Mindretallets Forslag.

Schovelin: Da Udvalgets Mindretal ikke i Betænkningen har oplyst, hvorfor det ikke har kunnet tiltræde Fleertallets Forslag, skal jeg tillade mig at nævne de vigtigste Grunde, der have bevæget Mindretallet dertil. Fleertallet gaaer ud fra, at man ikke skal benytte det, som man hidtil har opnaaet, nemlig Tverbanen, hvorimod Mindretallet mener, at man skal fastholde det, man har opnaaet, og fortsætte det videre. Fleertallet mener, at Concessionen om Tverbanen skal forandres, eller, rettere sagt, ganske skal ophæves, og det uagtet Loven om Tverbanen er vedtagen, og Concessionen dertil givet. Derfor som det skulde være at vente, at Rigsdagen vilde gaae ind derpaa, mener jeg, at der maatte være anført meget stærke Grunde for Nødvendigheden af en saadan Foranstaltning; men der foreligger efter min Mening Intet som helst, der skulde bevæge Rigsdagen dertil. Det var altsaa det første Differentpunkt imellem Fleertallet og Mindretallet. Fleertallet vil dernæst føre Længdebane igjennem Sylland ind i Landet fra Viborg over Bjerring og Gudensø videre imod Syd, med to lange Sidebaner fra Bjerring til Randers, og fra Gudensø til Aarhus. Mindretallet anser ikke dette for hensigtsmæssigt, thi naar man fastholder Tverbanen saaledes, som den er, saa har man der allerede et Stykke Længdebane, nemlig fra Randers til Aarhus, og naar man fastholder Tverbanen, vil det være naturligare og rimeligere, at man fortsætter denne Længdebane mod Nord og mod Syd. Kommer man nu længere Sønder paa, vil Udvalgets Fleertal, at man skal lægge Jernbanen langt inde mod Vest, og saaledes fortsætte Banen ned til den slesvigiske Grænse. Mindretallet mener, at selv om man kunde tiltræde, at man længere oppe i det mere nordlige Sylland lagde Banen længere inde imod Vest, f. Ex. i Gudenaadalen, saa vilde det dog være hensigtsmæssigt og rigtigt, naar man kom længere Syd paa, f. Ex. i Nærheden af Veile-Eggen, at